

Kaheksateistkümnes rahvusvaheline lingvistikaolümpiaad

Ventspils (Läti), 19.–23. juuli 2021

Individuaalvõistluse ülesannete lahendused

Ülesanne nr 1.

- ena 1, wija 2, wido 3, wi 4, idibi 5, benomi 6, waroewo 8, ije 9
- rati 10, mepina 20, joka rati 30, mepija 40, rati beo 50, moeto 60
- α -ma $10\beta = 10\beta + \alpha$ ($1 \leq \alpha \leq 9$, $1 \leq \beta \leq 5$)
- ije $10(\beta + 1) = ijema$ 10β ($1 \leq \beta \leq 5$)
- γ daemita moeto = $60 + \gamma$ ($1 \leq \gamma \leq 59$)
- moeto δ [ma γ ka $(\delta + 1)$] = $60\delta [+ \gamma]$ ($1 \leq \gamma \leq 59$, $2 \leq \delta \leq 5$)

- (a) moeto waroewo 480
 ijema joka rati 39
 moeto wido ma benomi ka wi 186

- (b) 1 ena
 19 ijema rati = ije mepina
 26 benomima mepina
 104 wima mepija daemita moeto
 292 moeto wi ma wijama rati beo ka idibi

Ülesanne nr 2.

- -ya kogum: homa- ‘kadakaleht’ + -ya → homa-ya- ‘kadakaoks’
- N-:-N (N = nimisõna):
 ha- ‘lehed’ + k’yawe ‘vesi’ → ha-:-k’yawe ‘tee’
- N-:-A (A = omadussõna):
 mu- ‘leib’ + chikwa ‘magus’ → mu-:-chikwa ‘šokolaaditahvel’

	ainsus	mitmus, aine
ühesilbiline tüvi	-’le	-we
mitmesilbiline tüvi	-nne	-:we

- (a) 1. mo:chikwa datda:we — I. *virsikupuud*
 2. haya:we — G. sõna-sõnalt *lehekuhjad* (tegelikkuses *istutatud põllud*)
 3. doko:ko mo’le — H. *kanamuna*
 4. ma:chikwa — C. *suhkur*
 5. mu:chikwa — J. *šokolaaditahvel*
 6. mulonne, mu’le — D. *leivapäts*
 7. mowe — E. *pärlid*
 8. ha:k’yawe — B. *tee*
 9. doko:ko shiwe — A. *kanaliha*
 10. mo:chikwa mulo:chikwa — F. *virsikupirukas*

- (b) 11. **ade muwe** — O. *vereklombid*
 12. **beyanne** — P. *heinapõld*
 13. **homa:we** — M. *kadakalehed*
 14. **ma:k'yawe** — N. *soolane vesi*
 15. **ma:k'ose** — S. *sool*
 16. **ma'le** — K. *tera, iva*
 17. **homayanne** — R. *kadakaoks*
 18. **mi'le** — L. *maisitõlvik*
 19. **ade k'yawe** — Q. *veri*

- (c) 20. **be'le** — *heinakõrs*
 21. **chikwa** — *magus*
 22. **datdanne** — *puu*
 23. **ade = ade k'yawe** — *veri*
 24. **mulo:we** — *leib*
 25. **hawe** — *lehed*

- (d) 26. *soolane* — **k'ose**
 27. *kadakaleht* — **homanne**
 28. *lihatükk* — **shi'le**
 29. *vesi* — **k'yawe**
 30. *mais* — **miwe**
 31. *heinapõllud* — **beya:we**

(e) *soolajärv*.

Ülesanne nr 3.

- Sõnade järjekord:

- V(O)S (V = tegusõna; O = sihitis; S = alus)
- QVX (Q = küsimarker)
- (milline | Qt)N(D)(A) (Qt = kogus, N = nimisõna, D = näitavad asesõnad, A = omadussõna)

- tegusõna:

- **le-** minevik
- **bi-** tingiv kõneviis
- **-si** alus = mitmus (**-gisi-si** > **-gisesi**)

- nimisõna:

	ainsus	mitmus
<i>mees</i>	tau	tauwau
<i>laps</i>	gwadi	gugwadi
<i>pealik</i>	guyau	gweguyau
<i>vana naine</i>	namwaya	nunumwaya
~	ainsus = mitmus	

- rühm (Cl):

- mehed: **te-** (enne Qt); **to-**
- naised/loomad: **na-**
- lapsed: **gudi-**
- kanuud: **ke-**
- asjad (näiteks kivid): **kwe-**

- näitavad asesõnad: **(a-)ma-Cl(-si)(-we)-na**, **ma-to-** > **mto-**, **ma-na-** > **mina-**

- kogus: Cl-*vila kui paljud?*, Cl-*tala* 1, Cl-*yu* 2, Cl-*vasi* 4

- (a) 14. **Navila vivila biyamata tomwaya mtona?**
Kui paljude naiste eest see vana mees hoolitseks?
15. **Bikamkwamsi kweyu vivila minasina.**
Need naised sööksid kaks asja.
16. **Amagudina gwadi lekota?**
Milline laps tuli?
17. **Tevila tauwau bigisesi gugwadi gudigasisi?**
Kui paljud mehed näeksid metsikuid lapsi?;
Kui paljusid mehi metsikud lapsed näeksid?
18. **Legisesi ketala waga vivila minasiwena.**
Nood naised nägid üht kanuud.
- (b) 19. *Kui paljusid kanuusid nood vanad naised nägid?*
Kevila waga legisesi nunumwaya minasiwena?
20. *Need neli valget meest hoolitseksid selle targa lapse eest.*
Biyamatasi gwadi magudina gudikabitam tevasi dimdim mtosina.
21. *Kui paljud lapsed sööksid neid sigu?*
Gudivila gugwadi bikamkwamsi bunukwa minasina?
22. *Milline naine püüdis nood ilusad kalad?*
Aminana vivila lebani yena minasiwena namanabweta?
23. *Kaks metsikut koera nägid toda vana meest.*
Legisesi tomwaya mtowena nayu ka'ukwa nagasisi.

Ülesanne nr 4. tV- enne CV₀:

	C = y	C ∉ {b, m, w, y}		C ∈ {b, m, w}
		V ₀ ∈ {e, ε, i, I}	V ₀ ∈ {o, o, u, u, a}	
V ₀ ∈ {e, i, o, u}		V = i		V = u
V ₀ ∈ {ε, o, I, u, a}		V = I		V = o

• $\tilde{V} \leftrightarrow \tilde{V}_0$

• $C\tilde{V}_0 > t\tilde{V}-C\tilde{V}_0$; $C\tilde{V}_0 > t\tilde{V}-C\tilde{V}_0$; $C\tilde{V}_0 > t\tilde{V}-C\tilde{V}_0$

• $N-CV_0$ ($N \in \{m, n, j, \eta\}$) $> n-tV-CV_0$

(a) $\acute{t}\acute{i}\acute{m}\acute{i}\acute{t}\acute{i}\acute{n}\acute{i}$ (* $\acute{t}\acute{u}\acute{m}\acute{i}\acute{t}\acute{i}\acute{n}\acute{i}$)

- (b) 1. rôtô — tórótótò
2. rèwǒ — tìrètòwǒ
3. bíkó — túbitúkó
4. jýé riyà — nítíyé tiritìyà
5. bék^wǒ — tóbétòk^wǒ
6. ríyòrò — tírítìyòtùrò
7. h^wògà — tòh^wòtògà

Ülesanne nr 5. Verbi struktuur:

alus		aeg		(sihitis-)	juur	(-alus)
∅-	ains. 1. isik	$\left. \begin{array}{l} \mathbf{my}^{-C} \\ \mathbf{p}^{-V} \end{array} \right\}$	tingiv kõneviis	\mathbf{ik}^{-} ains. 1. isik \mathbf{a}^{-} ains. 2. isik \mathbf{i}^{-} ains. 3. isik \mathbf{my}^{-} mitm. 1. isik \mathbf{aha}^{-} mitm. 2. isik \mathbf{si}^{-} mitm. 3. isik		$\mathbf{-naha}$ mitm. 1. isik
	ains. 3. isik _{tingiv kõneviis}					
$\left. \begin{array}{l} \mathbf{tsi}^{-C} \\ \mathbf{ts}^{-V} \end{array} \right\}$		$\left. \begin{array}{l} \mathbf{ni}^{-C} \\ \mathbf{z}^{-V} \end{array} \right\}$		ains. 3. isik _{minevik}		

∅-**p-ik-** = ains. 3. isik_{tingiv kõneviis} : ains. 1. isik (kuid mitte *ains. 1. isik_{tingiv kõneviis} : ains. 1. isik)

^C = enne kaashäälikut, ^V = enne täishäälikut

- (a) **aharapyryk** *ma kallistasin sind*
mymyboro *ta hammustaks meid* (kuid mitte ??*ma hammustaksin meid*)
uru *ma magasin*
tsiksiwynaha *me tükeldasime need*
ikwak *ma jahtisin*
ziksi *ta läks ära*

- (b) *me kukuksime* **tsimynarahanaha**
ma kümblesin **ikmoro**
sa hammustasid meid **tsikmyboro**
 $\left[\begin{array}{l} \mathbf{ma ootaksin neid} \\ \mathbf{ta ootaks neid} \end{array} \right.$ **mysipery**
 $\left[\begin{array}{l} \mathbf{ma kallistaksin teid} \\ \mathbf{ta kallistaks teid} \end{array} \right.$ **pahaharapyryk**
sa läheksid ära **tsipiksi**
ma tapsin selle **ibeze**